

Oulun hiippakunnan lähetysjuhla, Kemin kirkko, 5.9.2020

(Radio Dein suora lähetys la 5.9.2020 klo 13:30-14:00)

(Teksti: www.seurakuntalainen.fi ja www.ruokanen.com)

Prof. Miikka Ruokanen

(Helsingin yliopiston dogmatiikan professori emeritus,

Nanjingin teologisen seminaarin systemaattisen teologian professori):

KASVAVIEN KIRKKOJEN SALAISUUS

KRISTINUSKON GLOBAALIT TRENDIT

Kristinuskoko elää historiansa suurinta murrosta. Kaksi kolmasosa maailman kristityistä on ei-länsimaalaisia, ja heidän suhteellinen osuutensa kasvaa kaiken aikaa. **Kristinuskoko siirtyy etelään ja itään.**

Kuulemme vuosi vuodelta viestejä siitä, kuinka kristillisen uskon asema **länsimaissa heikkenee**. Maailmanlaajassa katsannossa Eurooppa ja Pohjois-Amerikka ovat kuitenkin poikkeuksia: globaali kristillisyyden kasvaa.

Voimistuvalla globaalilla kristillisyydellä **on kolme erityistä ominaisuutta**, jotka ovat tämän hetken **kristinuskon megatrendejä**:

-1. **Jumalan sanan arvovalta korostuu**. Raamattu on hengellisen elämän keskus, perinteinen usko ja kristinuskon pysyvät arvot vahvistuvat. Jumalan elävää sanaa julistetaan Pyhän Hengen voimassa, Hengen antamalla arvovalalla.

-2. **Kristityt elävät Pyhän Hengen johdatuksessa**, seurakunnassa toimivat erilaiset kutsumukset ja armolahjat, rukouselämä on vahvaa, kristityt evankelioivat, todistavat uskosta lähipiirissään sekä osallistuvat kaikki rajat ylittävään lähetystyöhön ja diakoniaan.

-3. Aasiaan ja Afrikkaan **länsimaista tuodut tunnustuskunnat eivät ole tärkeitä**, ihanteena on kuhunkin kulttuuriin ja yhteiskuntaan sopeutunut

riippumaton, **jälkitunnustuskuntainen** kirkko tai seurakunta. Uudenlaiset seurakunnan rakenteet ja erityisesti **maallikkovastuu** korostuvat.

Kristinusko on maailman suurin uskonto, **joka kolmas** maailman ihminen on kastettu kristityksi, ainakin nimellisesti. Suurin kasvupotentiaali on Aasiassa, jossa on eniten ei-kristittyjä. Eniten kristittyjä on Afrikassa, ja heidän määränsä kasvaa nopean väestönlisäyksen vuoksi. Länsimainenkin kristillisuus on muuttumassa yhä enemmän ei-valkoiseksi, maahanmuuttajat ovat aktiivisimpia seurakuntalaisia monissa lännen suurkaupungeissa.

On mahdollista, että **Afrikan ja Kiinan kristityt** vaikuttavat eniten **tuleviin kristinuskon megatrendeihin** maailmassa. Afrikkalaisia seurakuntia löytyy kaikista länsimaista. Kiinalaiset kristityt, joilla on yhä enemmän resursseja, koulutusta ja varallisuutta, voivat lähteä pitkin uudelleen avattua Silkkietä kohti Keski- ja Etelä-Aasiaa, Lähi-itää, Eurooppaa. **Latinalaisen Amerikan** kristittyjen määrä lisääntyy väestönkasvun myötä. Katolisuudesta siirrytään karismaattisuuteen ja evankelikaalisuuteen. Latino-kristityt vaikuttavat voimakkaasti Pohjois-Amerikassa.

SUURET HAASTEET

Yhä enemmän etelään ja itään painottuva kristinusko kohtaa **suuria haasteita**:

- Miten säilyttää kaikille kristityille **yhteinen apostolinen ja ekumeeninen usko**?
- Miten syventää **Raamatun tulkintaa** siten, että pysytään riittävän uskollisina kirjoitusten aidoille intentioille ja Raamatun teologialle, vältetään mielivaltaiset villit tulkinnat?
- Miten vahvistaa jälkitunnustuskuntaisten kirkkojen **teologista identiteettiä ja yhteyttä** siten, ettei niistä tule kirkkoa hajottavia uusia ei-länsimaisia tunnustuskuntia?
- Miten **kehittää jumalanpalveluselämää** niin, että kristikunnan kestävä perinne ja kunkin kansan oma elävä kulttuuri ja nykyrealiteetit kohtaavat?
- Miten kehittää **teologista koulutusta** siten, ettei se ole vain länsimaista tuontitavaraa, mutta on samalla kuitenkin akateemisesti riittävän korkeatasoista?
- Miten luoda teologiaa, joka juurtuu syvästi kirkon ekumeeniseen uskoon ja samalla kohtaa aidosti kunkin **kansan perinteen ja nyky-yhteiskunnan**?

ILMAN LÄHETYSYTYÖTÄ EI OLE OLEMASSA KIRKKOA

Joskus on osuvasti todettu: lähetystyö on mittari, joka näyttää, onko kirkko tai seurakunta hengellisesti elävä vai kuollut. **Jos lähetystyö hiipuu, kirkko on valmis saattohoitoon, loppu lähenee.**

Seurakunta, joka ei tee lähetystyötä, on **menettänyt uskonsa Kristuksen evankeliumin ehdottomaan totuuteen**. Se on vain yksi totuus monien joukossa. Ne länsimaiset kirkot, jotka luopuvat lähetystyöstä, ilmaisevat tällä omaa **vajoamistaan epäuskon tilaan: ei ole enää varmuutta Jumalan totuudesta**, joka pitäisi kiireesti välittää niille, jotka eivät Kristusta tunne. Monissa kansankirkoissa **totuusrelativismi** yleistyy, usko latistuu, lähetystyö kuihtuu. Tämä kehitys on samansuuntainen näiden kirkkojen alaspäin näyttävien muiden trendien kanssa.

Monien kirkkojen lähetysteologiset dokumentit ja lähetysjärjestöjen toiminta valitettavasti näyttävät ymmärtävän Jeesuksen lähetyskäskyn tällä tavalla: *”Menkää ja julistakaa Jumalan **LAKIA**, rakkauden lakia, kaikille luoduille!”*

Näin ajatellen lähetys käsitetään lähinnä **kansainväliseksi diakoniaksi**: se on paremman koulutuksen, terveydenhuollon, ruoantuotannon edistämistä, yhteiskuntien kehittämistä oikeudenmukaisemmiksi ja demokraattisemmiksi, rauhan, tasa-arvon, ihmisoikeuksien jne. puolesta taistelemista.

Tämä on kaikki tietysti aina ollut ja tulee olemaan **OSA kristillistä lähetystyötä**, mutta silti se **EI ole lähetystyön YDIN**. Rakkaudenpalvelu ja diakonia kuuluvat kristilliseen todistukseen, mutta tämän todistuksen ydin on kuitenkin **evankeliumin** julistus ja opetus, **tähtäyspisteenä uskon syntyminen** ja kääntyminen kristityksi. *Jeesus ei sanonut: ”Julistakaa laki kaikille luoduille”, vaan hän sanoi: ”Julistakaa evankeliumi kaikille luoduille”.*

Puhe eettisistä aiheista on helpompaa ja konkreettisempaa kuin puhe Jumalan pelastavasta armosta ja evankeliumista. On vaikeaa puhua esim. Jumalan ihmiseksi tulemisesta, rististä, sovituksista, ylösnousemuksesta, pelastuksesta, Pyhän Hengen työstä, ikuisesta elämästä, jne. Kansainvälistä diakoniaa ja kehitystyötä **osaavat tehdä muutkin kuin kristityt**; vain me julistamme Kristuksen evankeliumia.

Eettiseen ja jopa poliittiseen vaikuttamiseen pyrkivä profeetallinen lähetysajattelu on tietysti tarpeellista siksi, että todellisiin ongelmiin pyritään vaikuttamaan porautumalla yhteiskunnallisen epäoikeudenmukaisuuden syihin ja juuriin. Ongelma syntyy siitä, että tällainen lähetysteologia korostaa Jumalan missiosta liiaksi vain osatotuutta, Jumalan lakia ja jättää evankeliumin sivummalle.

Suomen seurakunnissa on vielä paljon aitoa lähetysrakkautta. Tämä on **suunnattoman suuri Jumalan lahja ja voimavara kirkollemme.** Tätä rakkautta on myös erityisesti täällä pohjoisessa Suomessa. Te kaikki, jotka osallistutte tässä viikonvaihteessa Oulun hiippakunnan lähetysjuhlaan, olette niitä lähetystyön ystäviä, jotka **ylläpidätte aidosti elävää kirkkoa Suomessa.**

MITÄ LÄHETYSTYÖ ON JEESUKSEN MUKAAN?

Katsotaanpa tarkemmin, **miten Jeesus UT:ssa määrittää lähetystyön?** Tarkasti ottaen, minkä tehtävän hän antoi apostoleilleen eli läheteilleen (*apostolos* = lähetetty, lähetti)? **Kaikki neljä evankeliumia kertovat seikkaperäisesti, kuinka ylösnoussut Jeesus antoi lähetystehtävän apostoleilleen.**

Matteus 28:18-20.

”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä.”

Ylösnoussut Ristiinnaulittu on hän, joka kokoaa kansansa ikuiseen Jumalan valtakuntaan historian lopussa, kun tapahtuu ylösnousemus ja luodaan uusi taivas ja uusi maa. **Hän on mission subjekti.**

”Opetuslapsuuttakaa (*matheteusate*) kaikki kansat” eli ”tehkää kaikki kansat MINUN opetuslapsikseni”. Tämä on ydinlause, se on ainut verbi, joka on **imperatiivissa** tässä Jeesuksen lähetyskäskyssä. Tähän pääverbiin liittyy **kolme partisiipin muodossa olevaa lisäverbiä**, jotka ilmaisevat, **MITEN** opetuslapsuuttaminen toteutetaan:

Ensimmäinen partisiippi kuuluu ”**mennen**” (*poreuthentes*) eli ”menkää, lähtekää liikkeelle sinne, missä minua ei vielä tunneta”, ”ylittäkää rajat, maantieteelliset, rodulliset, kulttuuriset, sosiaaliset, poliittiset jne.” **Menkää!**

Toinen partisiippi kuuluu ”**kastaen** (*baptizontes*) heidät Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen”. Eli: Kun he ovat kuulleet evankeliumin ja uskossa sen vastaanottaneet, heidät liitetään kolmiyhteisen Jumalan omaan elämään ja Kristuksen ruumiin, seurakunnan elämään pyhässä kasteessa. Lähetystyön **tavoitteena** on aina **uskon syntyminen, kääntymys, kaste ja liittyminen seurakuntaan**.

Kolmas partisiippi kuuluu ”**opettaen**” (*didaskontes*) heitä pitämään kaiken minkä minä olen käskenyt teidän noudattaa”. Eli: uudet kristityt tarvitsevat jatkuvasti **tietoa Jumalan totuudesta, Jumalan sanasta** voidakseen vahvistua uskossa ja kyetäkseen toimimaan Jumalan tahdon mukaisesti maailmassa.

Lopuksi Jeesus vakuuttaa, ettei tämä ole teidän, apostolien, oma missio, vaan se on **hänen oma missionsa**: ”**Minä olen** teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.” Siis: ”Minä itse kutsun kansalaiset omaan ikuiseen valtakuntaani, minä itse teen tämän työn, te olette vain sen välikappaleita.”

Markus 16:15-16.

Markuksen lähetyksessä keskeinen sana on imperatiivi ”**julistakaa evankeliumi** (*keryksate to euangelion*) **kaikille luoduille**”. Jeesuksen mission on ennen muuta evankeliumin, Jumalan ihmiseksi tulemisen, ristin sovituksen ja kuoleman voittaneen ylösnousemuksen saarnaa, julistusta.

Imperatiiviin liittyy yksi verbin partisiippimuoto: ”**mennen** (*poreuthentes*) **kaikkeen maailmaan**”. Apostolien, lähetettyjen, täytyy siis lähteä **liikkeelle ylittämään kaikki rajat**, menemään kaikkiin maailmoihin, viemään evankeliumi kaikille luoduille.

Seuraava jae (16) osoittaa, mikä on evankeliumin saarnan päämäärä: ”Joka **uskoo** ja kastetaan, pelastuu.” Jeesuksen ja hänen apostoleidensa mission tavoite on siis **usko, kääntymys**, ja sen jälkeen **kaste**, liittäminen Kolmiyhteiseen Jumalaan ja seurakuntaan. Siis aivan samoin kuin Matteuksen evankeliumin lähetyksessä.

Luukas 24:46-49.

Ylösnoussut puhuu seuraajilleen: ”Kuten on kirjoitettu, Kristuksen tuli kärsiä ja nousta kuolleista kolmantena päivänä, ja hänen nimessään tulee **saarnata/julistaa** (*kerykhthenai*) **kääntymystä** (*metanoia*) ja **syntien anteeksiantamusta** kaikille kansoille, Jerusalemissa alkaen; te olette tämän **todistajat.**”

Jeesus lähettää apostolinsa eli lähettinsä saarnaamaan ristin ja ylösnousemuksen evankeliumia, nyt Jeesus sanoo suoraan tämän olevan **syntien anteeksiantamuksen** sanomaa.

Käsky ”**saarnata/julistaa**” on Luukkaan tallentaman lähetyskäskyn **pääsana**, kuten oli myös Markuksen evankeliumissa. Saarnan tavoitteena on jälleen **kääntymys, uskon syntyminen.**

Kysymyksessä **Kolmiyhteisen Jumalan oma missio**: apostolit eivät toimi oman ymmärryksensä ja voimiensa varassa, vaan he **saavat Pyhän Hengen**, joka heidän kauttaan tekee Jumalan omaa työtä: ”Minä lähetän teidän päällenne Isäni lupauksen; pysykää tässä kaupungissa kunnes teidät puetaan voimalla korkeudesta.”

Johannes 20:21-23.

Kolmiyhteisen Jumalan oma missio tulee vahvasti esille myös Johanneksen evankeliumin lähetyskäskyssä:

”Jeesus sanoi: ’Rauha teille! Niin kuin Isä on lähettänyt minut, niin lähetän minä teidät.’ Sanottuaan tämän hän puhalsi heitä kohti ja sanoi: ’Ottakaa Pyhä Henki. Jolle te julistatte synnit anteeksi, hänelle ne ovat anteeksi annetut.’”

Johanneksen evankeliumissa ilmenee **kolmiyhteinen mission ketju: Isä lähetti Jeesuksen**, nyt **Jeesus lähettää apostolinsa** samalla antaen heille **Pyhän Hengen** voimaksi ja auktoriteetiksi julistaa syntien anteeksiantamuksen evankeliumia. Kuten Luukkaan evankeliumissa, tässä myös **syntien anteeksiantamuksen** julistus on Kolmiyhteisen Jumalan mission ytimessä.

Olemme nyt luoneet katsauksen kaikkiin **neljään UT:een tallennettuun Jeesuksen ilmaisemaan erimuotoiseen lähetyskäskyyn**. Tehkäämme vielä lyhyt yhteenveto.

YHTEENVETO JEESUKSEN OPETUKSESTA

Kysymys on Kristuksen ja Kolmiyhteisen **Jumalan omasta missiosta, johon apostolit eli lähetit ja seurakunta osallistuvat**. Isä lähetti Kristuksen, Kristus lähettää opetuslapsensa Pyhällä Hengellä varustettuina. Kristuksella on kaikki valta toteuttaa Jumalan missiota, hän johtaa tätä työtä, ”minulle on annettu kaikki valta”, ”minä olen teidän kanssanne kaikki päivät”. Pyhä Henki kulkee edellä, avaa tien, antaa kääntymyksen lahjan, synnyttää kuulijoissa uskon syntien anteeksiantamuksen evankeliumiin.

Missio merkitsee **liikkeelle lähtöä** sinne, missä Kristusta ei tunneta. Se merkitsee kaikenlaisten **rajojen ylittämistä**. Lähettien tulee mennä ”kaikkeen maailmaan” ja julistaa evankeliumi ”kaikille luoduille”. Jokaisen Jumalan kuvaksi luodun ihmisen **tärkein ihmisoikeus** on tieto siitä, että hän on **ikuisuusolento**, että hänellekin lahjoitetaan kuolemattomuus ja **iankaikkinen elämä**. Jokaisella on oikeus kuulla totuus siitä, miksi hän on olemassa, kuulla Luojasta, joka rakastaa luotujaan. Suurin **oikeudenmukaisuus** tapahtuu siellä, missä Jumalaa vielä tuntemattomat ihmiset kuulevat ja vastaanottavat Kristuksen evankeliumin.

MISSION KESKIPISTEESSÄ ON EPÄUSKON JA USKON KONFLIKTI

Mission tavoitteena on kaikkein tärkein ihmisyyttä koskeva kysymys: **Miten saada ikuinen elämä**, tulla Jumalan valtakunnan kansalaiseksi? Vastaus on **syntien anteeksiantamus ja kääntymys uskoon**. Tätä seuraa **kasteen** vastaanottaminen. Tapahtuu siirto epäuskon valtakunnasta Jumalan valtakuntaan. Pyhä Henki ”puhdisti heidän sydämensä uskolla”, kerrotaan ensimmäisistä ei-juutalaisista, jotka tulivat uskoon (Ap.t. 15:7-9).

Missio toimii **epäuskon ja uskon rajapinnalla: Jumalan missio AINA tähtää uskon syntymiseen**, elävän yhteyden syntymiseen Kolmiyhteisen Jumalan ja syntisen välillä. Synnit anteeksi saadessaan ihmisestä tulee Kolmiyhteisen Jumalan asumus, jossa Isän ja Kristuksen Pyhä Henki asuu, kasvattaa ja johdattaa häntä.

Jumalan missio, johon me osallistumme, kohtaa tämän maailman epäuskon massiivisen mahdin ja tähtää aina siihen, että Pyhän Hengen voimassa annettu

elävä todistus ristiinnaulitusta Ylösnousseesta **synnyttää uskon - usko voittaa epäuskon**, johon pahan voima – oma liha, maailma ja Saatana - ihmisiä orjuuttavat.

ELÄVÄ KIRKKO TEKEE LÄHETYSTYÖTÄ

Kirkon mission tavoitteena on **tarjota ihmisille Jumalan Pojan liha ja veri, että he voisivat elää ikuisesti**. Joh.Ev. 6:ssa **Jeesus määrittää oman missionsa**, syyn miksi hänet lähetettiin maailmaan: ”Minä olen elämän leipä, joka on tullut taivaasta, ja se, joka syö tätä leipää, elää ikuisesti. Leipä, jonka minä annan, on minun ruumiini. Minä annan sen, että maailma saisi elää. -- Sillä, joka syö minun lihani ja juo minun vereni, on ikuinen elämä...”

Kirkon korkeimpana kutsumuksena on tarjota Jumalan armon välikappaleet, evankeliumin sana, pyhä kaste ja pyhä eukaristia kaikille ihmisille, jotta syntyy usko ja yhteys Kolmiyhteiseen Jumalaan. Jumalan luomien korkein ihmisoikeus on saada ikuisen elämän lahja!

Suomessa on vielä paljon lähetysrakkautta. Niin kauan kuin sitä on, olemme vielä hengellisesti elossa. Te, jotka pidätte yllä seurakuntien lähetystyötä, hoidatte kirkon elämän ja elävänä pysymisen kannalta aivan keskeistä tehtävää. Olkaa siinä rohkeat.

Jumala kutsuu edelleen nuoria ja keski-ikäisiä kristittyjä lähtemään viemään evankeliumia ja palvelevaa rakkautta sinne, missä Kristusta ei tunneta. Ei riitä, että lähetysjärjestö lähettää heitä lyhyisiin, 2-3 vuoden projekteihin. Uuteen kansaan, kulttuuriin, kieleen perehtyminen tarvitsee pikemminkin vähintäänkin 2-3 vuosikymmentä. Tarvitaan niitä, joiden sydämessä Pyhä Henki on herättänyt halun antaa koko elämä Jumalan mission palvelukseen. Tarvitaan pitkän linjan, koko elämän kestävä uurastusta ja vaivannäköä. Tarvitaan seurakuntia ja lähetysjärjestöjä, jotka sitoutuvat lähettämään heidät.

Hyvän Jumalamme runsasta siunausta ja Pyhän Hengen antamaa voimaa, viisautta, rakkautta ja uskollisuutta teille siihen työhön, jota teette Kristuksen evankeliumin viemiseksi maailman kaikkien kansojen pariin!